

Napajanje konj. Pitna voda za konje naj bo vedno nekoliko postana, le tako se prepreči razno prehlajenje. Tudi ni prav napajati, predno se konj ne posuši od potu. Kdor tako ravna, zabrani marsikako bolezen pri svojih konjih. Drugače je seveda, če so konji na potu ter gredo precej po napajanju zopet naprej, a tudi v tem slučaju je postana voda boljša od mrzle.

Poučni in zabavni del.

Pestenje.

Ozrimo se na najposlednje pestenje, katero se je vršilo 17. marca v Nevadi, državi Nebraska v Ameriki kakor poroča „Am. Slov.“ Razvideli bomo, na kako nizki stopinji omike smo v dobi „razsvitljenega“ devetnajstega stoletja.

Malo mesto Nevada je bilo doslej povsem mirno, prebivalci mesta so delavni ljudje. Misel, da bi se pestenje v tej državi vršilo, rodila se je prvemu v glavi Mr. Smithu, kateri je metal denar na desno in levo, da bi se le uresničila njegova želja, in da bi pridobil dovoljenje z višjega mesta, da se sme pestenje javno vpriporiti v Nevadi. Posrečilo se mu je pridobiti za to srca vseh merodajnih krogov. Toda kmalu na to zagnali so velik hrup večji in manjši časniki in če tudi so ostro prijemali zavoljo tega guvernerja in poslance, — vse ni nič izdalo. Misel ta je vendar dosegla toliko, da je javno pestenje za vselej pokopano in da se ne vprizori nobenkrat več niti v državi Nevadi, niti v kateri drugi državi Zjedinjenih držav.

Preidimo k stvari. Ljudje so vreli v Nevado že tri dni preje, predno se je imela igra pričeti. Prihajali so radovedneži, po številu več tisoč, iz Čikage, Bostona, New Yorka, St. Louisa, Philadefije; iz lepe solnčne Kalifornije videti je bilo, da so ljudje najbolj zastopani. Bogatini so naročili iz strankarskega namena železničnim družbam, naj ne odjenjajo s cenami pri osebnih vlakih, češ, da se ne zanimajo za pestenje. Ker je pot sila dolga in vožnja draga, ni bilo došlo tja razven bogatinov in domačih ljudij prav nič zunanjih, manj premožnih.

Nestrpno je pričakovala gospoda trenutka, ko se prične pestenje. Ob deveti uri bila je v areni (prostor, kjer se vrši pestenje) tolika gnječa, da je mnogim slabo prihajalo, jeden podjetnikov pestenja je celo v nezavest padel. Vreme namreč je bilo, kakor sredi poletja. Dogovorjeno je bilo, da bo stal sedež v prvi vrsti 10 dolarjev, ali ko so podjetniki videli hud pritisk občinstva, nastavili so sledeče cene za vstop v areno: Sedež v prvi vrsti za jedno osebo 40 dolarjev, drugi sedeži po 30, 20 in 10 dolarjev, na skrajnem vrhu, kjer je bilo natlačeno polno ljudstva, stala je vstopnica 5 dolarjev. Vstopnina je vrgla 175.000 dolarjev.

Od vseh stranij je bila arena pokrita, le z vrha ne. Ko se je ob 12. uri pestenje pričelo, ljudje so bili kakor omamljeni. Nam se utegne to čudno zdeti, ker nimamo pojmov o tej igri. Nestrpnost postajala je skrajna.

In zakaj? Zato, ker so se vršile velike in majhne stave v areni in zunaj arene, in to je stavoželjnim ljudem pamet osolilo. Corbett je bil ljubljene večine navzočih, saj ni čudno, ker velik del navzočih so bili igralci in ljudje, kateri si ne služijo z žuljavimi rokami kruha; bili so torej za Corbetta, ki je tudi mlad igralec ter spada v ono vrsto ljudi, kateri nemoralno žive. Corbett se je ločil od prve žene ter se vdrugič poročil z damo, katera ni bila na dobrem glasu.

Vse drugače je omeniti o Fitzimmonsu, on živi zmerno. Da ima ženo ostrega značaja vidimo iz tega, ko je kot gledalka iz prostora vpila nad svojim možem: „Čuj ti Bob (to je Fitzimmonsovo ime), ne postani kukavica nasproti kukavičnemu protivniku tvojemu, — udari ga, toda ne po glavi, se strani, ne glej na par kapljic krvi, ki ti prihajajo iz ustnic, (Fitzimmons je krvavel od udarca Corbettu) drži se možato, sicer te zamenjam. Nekoč hotela je celo čez ograjo priti in pomagati možu Corbetta tepsti, kar pa so redarji brzo zabranili ter jo pomirili.

Navadno je, da se pestilca pozdravita predno se pričneta boriti in v ta namen zadostuje, da si podasta desnico. Corbett prvi ponudi Fitzimmonsu pozdrav, ali ta mu na začudenje vseh pozdrav odkloni. To je storil vsled tega, ker ga pri dveh jednacijah prilikah Corbett ni hotel pozdraviti. Ta čin je Corbetta zelo vznemiril, lahko se mu je to iz obraza videlo.

Po pestilskem določilu, morata se oba borilca najprej tehtati. Corbett je imel 183 funtov, Fitzimmons pa 157 $\frac{1}{2}$ funtov.

V začetku borbe bil je Corbett zmagalec, vedno se kazal hitrejšega, nego njegov nasprotnik. Fitzimmons je pustil Corbetta, da se je s tem utrudil, vedno pa je gledal, da bi ga z jednim dobro preračunjenim udarcem uničil. In kakor je mislil, prav tako se je zgodilo.

Po ustanovljenem dnevnem redu je bila borba razdeljena v dva dela, namreč 3krat sta se sprijela, a enkrat imela sta odmor. Blizu njiju stal je človek, kateri je borbo ravnal in borilca k nji klical, dalje bile so prisotne priče, kakor je to v navadi pri dvobojih, in zraven tega bilo je še šest slug, kateri so pestilcema pri vsakem odmoru brisali kri in ju umivali. Prve sedeže so zavzemali odlični ljudje, kakor sodniki, veletržci, advokati in na stotine časnikarjev.

Pri 14. klicu opazilo je ljudstvo vidno pehanje moči Corbetta, to priložnost je Fitzimmons porabil v to, da je z dobro preračunjenim udarcem udaril Corbetta po zgornjem delu srca tako, da je Corbett padel na kolena. Po vsej areni je nastalo veliko upitje, krik in ploskanje je pozdravljalo Fitzimmonsa. Ljudje so bili pač brez čutil, brez usmiljenja, ko so ploskali in se navduševali za človeka, kateri je skoro ubil družega človeka, kajti Corbett je tako težko dihal po prizadetem udarcu, da se je splošno mislilo, da umira.

Nadzornik pri pestenju naštel je do deset, toda Corbett ni mogel vstati. Ko je izustil številko enajst,

je šele Corbett vstal. Kakor razdražen lev, ne zmeneč se za predpisana določila o pestenju, se je zagnal v Fitzimmonsa v novič in da niso razsojevalci in priče naredili miru, bil bi gotovo jeden teh dveh mrtev. Določili so, da je borbo dobil Fitzimmons.

Fitzimmons je takoj odpotoval v San Francisco z 33 tisoč dolarji v gotovini, kar je prejel od podjetnika tega pestenja. Kar pa je posebej prejel, pa gotovo presega omenjeno svoto. Govori se, da znašajo vse stave izven tega mesta blizu pol drug milijon dolarjev.

Obadva pestilca sta rojena od irskih starišev, ali po narodnosti se imenuje Corbett, kot rojen Amerikanec, a Fitzimmons je rojen v Avstraliji in običajno tam prebiva.

Čez nekaj časa po dovršeni borbi se je zavedel Corbett, ali udarec bode dlje časa občutil. Njegova dva brata sta mu pomagala obleči se. Ko se je Corbett umiril, jel je jokati kakor malo dete, brata sta ga tolažila kar se je le dalo. Prisotnim je pravil, da je za trdno mislil, da ga je Fitzimmons ubil. Zdravniki so ga v navzočnosti prič preiskali in našli, da ni pogubno ranjen, in da mu z udarci ni nobene kosti poškodoval.

V areni opaziti je bilo guvernerja države Nevada, ki je neki kričal in ploskal Fitzimmonsu, kakor vsak drugi udeleženec. Ta pojav pač ni povse originalno ameriškansk.

Pri dohodu v areno bil je vsakdo skrbno pregledan, da ne bi imel seboj kacega orožja, s katerim bi utegnil napraviti nered. Bali so se, da ne bi med stavami prišlo do izgrediv, kar se pa ni zgodilo.

Novice.

— **Žrtve narodne zavednosti.** Pri tržaškem dež. sodišču vršila se je dne 14. in 15. maja kazenska obravnava proti 17 slovenskim možem in fantom od sv. Križa, obtoženim zaradi napadov na izzivajoče jih Lahe in renegate. 15 obtožencev je bilo obsojenih, 2 sta bila oproščena. Najvišja obsodba se glasi na 1 leto 3 mesece, najnižja na 7 dnij. — Slovenci ne smemo pozabiti rodbin teh žrtev narodne zavednosti. Uredništvo „Edinosti“ v Trstu nabira darove za te rodbine, katerih preživitelji trpe zdaj v ječah, ker jim je vzkripela kri vsled nečuvenih, vnebovpijočih krivic, ki se gode slovenskemu življu na Primorskem. Slovenci ne smemo pustiti, da bi rodbine zaprtih morale trpeti pomankanje in vsakterega zavednega Slovenca dolžnost bodi, da kaj daruje za te zapuščene rodbine.

— **Društva.** „Ljubljanski Sokol“ priredi dne 13. junija t. l. popoldanski izlet v Škofjo Loko. — Pevsko društvo „Slavec“ priredi dne 6. junija veliko ljudsko veselico na Koslerjevem vrtu. — Pevsko društvo „Ljubljana“ praznuje letos blagoslovljenje svoje zastave. Dne 23. maja ima v korist fondu za zastavo veliko veselico pri Koslerju. Dne 27. junija je slavnost blagoslovljenja. K slavnosti so se povabila vsa bratska slovenska društva. Slavnost bo torej vseslovenska. — Čitalnica v Spodnji Šiški je sklenila zgraditi lastno domovanje, ki naj bi se po rojaku Val. Vodniku zvalo „Vodnikov dom“. V ta namen se je že kupil lep in primeren prostor. V korist fondu za zgradbo doma priredi čitalnica dne 13. junija t. l. veliko vrtno veselico na Koslerjevem vrtu.

— **Družbi sv. Cirilla in Metoda v Ljubljani** so v zadnjih dveh tednih darovali: Gdč. Ljudmila Roblek v Litiji mesto venca na krsto gosp. Ane Oblakove 2 gld. Mala družba po pogrebu č. g. Iv. Bolte, župnika v Ledinah 3 gl. 73 kr. Iz nabiralnika pri g. Iv. Pignatariju v Črničah pri Gorici 1 gld. 51 kr. G. Janko Jeglič, nadučitelj pri sv. Križu pri Litiji, svoto 1 gld. 30 kr., nabrano v Miklavčičevi gostilni za izgovorjene ptujke med slovenskim pogovorom. Slavna posojilnica v Konjicah 25 gld. Iz nabiralnika v A. Svetinovi gostilni v Žirovnici 2 gld. 50 kr. Ženin iz Trnovega v Ljubljani 1 gld. Č. g. Franč. Jeršič, vpok. župnik pod Št. Jurijem v Izlakah, za velikovško šolo 2 gld. Č. g. A. Tolminec v Gradcu, mesečni donesek 5 gld. Briska podružnica v Biljani po g. F. Simčiču 30 gld. Čisti dohodek zabavnega večera šenklaško frančiškanske ženske podružnice v Ljubljani 80 gld. 46 kr. Gospodje ljubljanski bogoslovci pokroviteljine 102 gld. 32 kr. Slavna posojilnica v Ribnici 20 gld. Bog plačaj vsem milosrčnim dobrotnikom! Opozarjamo vse častite gg. podružnice blagajnike in blagajnice, da bi začeli pobirati udnino. Letos je dohodkov za dober tisočak manj, kakor jih je bilo lani osovrej. Slovenci, ne nazaj, ampak naprej!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Gospod župnik rojanski postaja zares — smešen.** O znanem laškem prezvržencu, rojanskem župniku Jurizza piše „Edinost“ z dne 13. maja: Sedaj pa res treba, da začnemo gospoda župnika Jurco motriti od — smešne strani. Po maši v ponedeljek zjutraj je nastopno spregovoril izpred oltarja: „Molimo najprej očenaš za moje sovražnike — saj vem, da jih ni tukaj!“ — Ko je bila dovršena molitev je nadaljeval: „Danes in odslej vsaki dan vam bodem moral nalagati pokoro. Vem, da današnja pokora bode težka, posebno za vas ženske.“ Po tej apostrofi je vsa cerkev postala sila radovedna, kaj pride in vse je poslušalo pazno. In gosp. župnik je spregovoril: „Danes morate vsi molčati ves dan in nič govoriti, ali pa le za veliko potrebo. Za jutri vam pa naložim drugo pokoro!“ Gosp. župnik more biti povsem zadovoljen z učinkom svoje odredbe. Efekt je bil prav za prav drugačen, nego si je mislil župnik; ljudje res niso molčali, kajti še taki, ki sicer malo govore, govorili so mnogo istega dne o njegovi odredbi. Glavno pa je, da ni bilo ni kraja ni konca smehu po vsem Rojanu. Nestrpnost je čakalo vse, kaka pokora pride naslednjega dne. V torek zjutraj je torej g. župnik naložil novo pokoro, rekel je namreč: „Danes popoldne ne sme nikdo — kave piti!“ Upam, da bode trdno izpolnjevali pokoro, ki vam jo nalagam! Jutri naložim zopet drugačno pokoro!“ In prišla je pokora tudi v sredo! Gosp. župnik je spregovoril izpred oltarja: „Danes se ne sme nikdo pogledati — v zrcalo! Vsakdo naj izmoli petkrat „česna si Marija“ za one, ki pišejo o meni v „Edinost“. Take so bile torej pokore nam Rojančanom prve tri dni; kaka bode pokora naslednje dni, vas hočemo obveščati točno. Dozdeva se nam, da ima g. župnik na naše rojanske ženske še posebno „piko“, kajti nalaga same take pokore, ki najhuje denejo ženskam: molčati morajo, kave ne smejo piti in v zrcalo se ne smejo gledati! Ali g. župnik nas ima vendar le rad, kajti čuli smo, da je obljubil neki ženski, da bode med tednom propovedoval tudi slovenski, ako — ne bode bolan. Čudno konstitucijo ima naš župnik: ko treba propovedovati italijanski, je vsikdar zdrav kakor riba, ako pa treba propovedovati slovenski, ga dosledno zasleduje — bolezen tako, da nikdar ne ve za gotovo, ali bode mogel propovedovati slovenski ali ne. Za danes dovolj! Saj nismo hoteli drugega, nego konstatovati, da je g. župnik odločno prestopil mejo, kjer se pričinja — smešnost!

— **Boj za pravico slovenskega jezika — na grobeh!** „Edinost piše“: Tržaškemu Slovincu Franu Primožiču je umrl otrok dne 20. marca. Žalujoči oče je hotel prirediti mal nagrobni spomenik svojemu otroku. V ta namen je šel